

Spiritus sancti consecratur, etc. » Nam imprimis jam tempore Apostolorum quidam baptizare præsumpserunt in tres principio carentes, aut tres Filios, aut tres Paracletos, vel in mortem Domini : qui error refertur, atque reprobat in can. 48 et 49. *Apostolorum*. Deinde non defuerunt, qui solam aquam adhibebant absque alia prolatione formæ : qui error pariter refertur, atque rejicitur in can. *Detrahe*, l. q. 1, juncto, cap. 1, et cap. penult. *de Baptismo*. Insuper Paulinianistæ, et Cataphryges non baptizabant in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti; ac proinde in primo concilio Nicæno, can. 49. (atque refertur can. *Si quis confugerit*, l. q. 1.) statutum fuit, eos omnino rebaptizari debere. Istis accesserunt Bonosiani, qui in nomine Trinitatis minime baptizabant, nec baptizabantur : quia et Christum Dominum non credebant, can. *Hi vero hæretici*, *de Consec.*, dist. 4. Et Ariani, quorum aliqui vel per hæreticam additionem substantialiter immutarunt sensum formæ baptismi, dicentes : « Ego te baptizo in nomine Patris majoris, et Filii minoris, » etc. Vel baptizabant in nomine Patris per Filium, in Spiritu sancto; prout Deuterium, episcopum arianum, Constantinopoli quemdam nomine Barbam, baptizare voluisse, divinitus autem aquam, quæ in sacro lavacro erat, disparuisse, refert Nicephorus lib. XVI, *Hist. Ecclesiast.*, cap. xxxv. Vel alia ratione immutarunt veram formam baptismi; ac proinde in concilio Arelatensi I, cap. VIII (atque refertur can. *de Arianis*, *de Consec.*, dist. 4.) statutum fuit, ut si aliqui de hac hæresi ad Ecclesiam redierint, prius per sacerdotes interrogari debeant de Symbolo, atque attendi, sub qua verborum forma fuerint baptizati. Quin et Lutherus lib. *de Captivitate Babylon.*, cap. *de Baptismo*, et Swinglius lib. *de vera et falsa Religione*, cap. *de Baptismo*, licet forma usitata utendum esse dicant : astu tamen diabolico seducti, in perniciem hominum sub invalida forma baptizatorum, addere non verentur nullam certam verborum formam requiri ad substantiam baptismi.

141. *Atque rejiciuntur.* — Contra omnes istos, et alios hujusmodi errores, circa formam baptismi arte diabolica suscitatos in perniciem hominum, præsertim parvulorum cum baptismo sub invalida forma collato decedentium, stat perpetua traditio, atque doctrina sanctæ catholicæ Ecclesiæ semper inconcussa, sacramentum baptismi esse con-

ferendum sub invocatione sanctissimæ et individuæ Trinitatis, sive in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti; prout habetur in can. *Si revera*, et can. *De trina*, et can. *Multi sunt*, et can. *In Synodo de Consec.*, dist. 1. juncto cap. 1 et cap. *Debitum*, et cap. penult. *de Baptismo*, cum concordantiis : atque fundatur in illis verbis Salvatoris, Matth., xxviii, 20. *Baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.*

142. *Errores circa causam efficientem principalem sacramenti baptismi.* — Quoad causam efficientem sacramenti baptismi plures etiam insurrexerunt errores, quos omnes concilium generale supra relatum reprobavit verbis illis : « Sacramentum baptismi in forma Ecclesiæ rite collatum, » etc. Et quidem loquendo de causa primaria et principali ejusdem, gravissime errant, atque a via salutis penitus aberrant pagani, et perfidi Judæi, sacramentum baptismi a Christo Jesu, vero Deo et homine institutum fuisse, atque ad consequendam salutem, vitamque æternam necessario requiri, pertinaciter negantes.

143. *Ac circa causam ejusdem secundariam sive ministerialem recensentur. Sancti Cypriani, et concilii Carthaginensis opinio circa valorem baptismi a non baptizato, vel hæretico collati.* — Deinde, quantum attinet ad causam secundariam, sive ministerialem baptismi, olim magna extitit dubitatio, num baptismus a non baptizato, vel hæretico collatus, sit validus? Et quidem ante definitionem Ecclesiæ non pauci cum sancto Cypriano episcopo, et concilio Carthaginensi (quod fuit provinciale, atque Cypriani præsertim auctoritate regebatur) sententiam negativam tenuerunt. Verum contrariam sententiam esse veram, et sequendam, docet sancta Romana Ecclesia, atque liquet ex can. *Dictum est a Deo*, et can. *Quod quidem*, l. q. 1. et can. *Romanus*, et can. *A quodam Judæo*, et seqq. *de Consec.*, dist. 4. Estque nunc de fide certum, ac definitum in concilio Florentino in *Decreto unionis*; ubi habetur, « quod in casu necessitatis, etiam laicus, vel mulier, imo et paganus, vel hæreticus baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesiæ, et facere intendat, quod facit Ecclesia. » Concordat concilium Tridentinum sess. 7, can. 4. Quinimo, cum jam antiquitus sanctus Cornelius papa, manente tamen sacerdotali concordia (ut refert Eusebius, lib. VII, *Hist. Ecclesiast.*, cap. II.) ac postmodum Stephanus papa, non quidem definiendo, sed excommunicationem commi-

nando reiterantibus ejusmodi baptismum, sententiam Cypriani, et concilii Carthaginensis improbassent : illos ipsos episcopos, qui prius una cum Cypriano decreverant, baptizatos ab hæreticis esse rebaptizandos, postea contrarium protulisse decretum, refert sanctus Hieronymus in dialogo *contra Luciferianos*. Quin et sanctus Augustinus, epist. 48, *ad Vincentium*, suspicatur, ipsum quoque Cyprianum retractasse sententiam suam. Saltem is ab hæresi immunis fuit, eo quod tempore suo necdum per Ecclesiam quæstio illa de baptismo hæreticorum definita fuerit : et licet sancti Patres Cyprianum alicujus immoderantiae damnet, recte tamen D. Augustinus lib. I. *contra Donatistas*, cap. XVIII, inquit, « hanc culpam Cypriani, falce martyrii fuisse purgatam. »

144. *An quis seipsum baptizare valeat?* — Alius error circa causam ministerialem baptismi est eorum, qui putabant, quod possit quis, saltem in mortis articulo, semetipsum baptizare. Sed quia inter baptizantem et baptizatum debet esse distinctio, ut colligitur ex illis verbis Salvatoris, Matth. xxviii, 20, dicentis ad Apostolos : « Ite, baptizate omnes gentes in nomine Patris, » etc. Atque ad hoc etiam designandum ipsemet Christus, non a seipso, sed a Joanne voluit baptizari, Matth. III, 14, merito prædictus error reprobat in c. *Debitum*, l. q. 1. *de Baptismo*. Tacentur græci, qui olim in tantum Latinos abominari cœperant, ut etiam baptizatos a Latinis, ausu temerario rebaptizare præsumpserint; prout refertur, simulque reprobat, cap. ult. eod. quod est desumptum ex capit. IV concilii generalis sub Innocentio III celebrati.

145. *Errores circa causam finalem sacramenti baptismi.* — Tandem circa causam finalem, quæ est justificatio hominis, sive remissio peccatorum per infusionem gratiæ sanctificantis homini, rite illud suscipienti, ex opere operato, sed ex divina institutione, ac virtute meritorum Christi infallibiliter conferendæ; plures etiam quoad sacramentum baptismi subortæ sunt hæreses, et errores. Atque, ut taceantur pagani, perfidique Judæi, ac nonnulli præsertim antiquiores hæretici, omnem ipsi virtutem justificandi hominem ex institutione, ac meritis Christi abnegantes; quorum errorem dudum jam reprobavit generalis synodus Constantinopolitana, per illa Symbolo apposita verba : « Confitemur unum baptismum in remissionem peccatorum. » Alius error hæreticus insatia-

bili rabie diabolica etiam in tenellam ætatem desæviens, fuit tum quorundam veterum hæreticorum, tum modernorum Anabaptistarum, impie negantium, quod parvuli sint baptizandi.

146. *Perniciosa hæresis negantium parvulos esse baptizandos, eaque multoties condemnata.* — Et hæc quidem hæresis eo perniciosior est, quo certius animas infantium absque baptismo decedentium præcipitat in infernum; prout habetur can. *Firmissime*, *de Consec.*, dist. 4. ac patet ex illo Salvatoris, Joan. III, 5 et superius jam allegato : *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*. Merito proinde hæresis tam perniciosa, et contra ejus perversitatem, damnaque æternum irreparabilia, tenella ætas infantium sæpe sæpius decedentium, per baptismum flaminis, seu baptismum in voto receptum, ex defectu usus rationis sese defendere, atque præmunire non sufficit : dudum jam in concilio Milevitano (cui interfuit sanctus Augustinus) cap. II, atque refertur in can. *Placuit, ut quicumque parvulos, de Consec.*, dist. 4, fuit condemnata : et concordat can. *Illud persecrari*, et can. *Si qui apud illos*, *de Consec.*, ead. dist. 4. Et cum eadem hæresis, in animas parvulorum tantopere desæviens, iterum astu diabolico repullulare cœpisset, de novo a sancto Bernardo serm. 66. *in Cantica*, et Epist. 240. impugnata; atque etiam in concilio generali Lateranensi damnata fuit, verbis jam allegatis docente, et credente, quod « sacramentum baptismi tam parvulis, quam adultis, proficit ad salutem. » Concordat concilium Viennense, relatum Clem. un. § *Ad hoc*, h. t. et concilium Tridentinum, sess. 7. can. 12 et 13, *de Baptismo*.

147. *Et si post susceptionem Baptismi, etc. Declaratur. Sacramentum penitentiae appellatur secunda post naufragium tabula.* — « Et si post susceptionem Baptismi (pergit concilium generale) quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potest semper penitentiam reparari. » Et hinc sacramentum penitentiae, quod omnibus, post baptismum in peccatum mortale prolapsis, ex Christi institutione omnino necessarium est ad salutem, sicut nondum regeneratis ipse baptizatus (in re videlicet, vel saltem in voto) prout loquitur concilium Tridentinum sess. 14, cap. 2, merito a sanctis Patribus appellatur « Secunda post naufragium tabula, » naufragis, sive post baptismum in peccatum mo-

tale prolapsis præparata, can. *Secunda post naufragium, de Pœnit.*, dist. 1. juncto concilio Trident. loc. cit., can. 2.

148. *Sacramentum baptismi cur sit irreiterabile, et sacramentum penitentiae iterabile?*— Cur autem sacramentum baptismi sit irreiterabile, non autem sacramentum penitentiae, utpote mediante quo lapsus post baptismum « potest semper reparari, » ut loquitur citatum generale concilium: ratio primaria est ipsamet institutio divina, cujus non est aliqua causa prior, nisi voluntas Dei, volentis ut illud sacramentum sit irreiterabile, imprimatque animæ suscipientis characterem semper indelebilem; non istud. Congruentia tamen hujus institutionis divinæ sunt plures. Prima desumitur ex morbo, contra quem quodlibet istorum sacramentorum principaliter a Christo fuit institutum: nam baptismus est remedium principaliter institutum contra peccatum originale, quod non potest iterari; sacramentum penitentiae econtra est remedium contra peccata actualia post baptismum commissa, quæ iterari possunt, ac non raro iterantur. Altera congruentia desumitur ex fine principali utriusque sacramenti: nam baptismus habet plenam remissionem pœnæ, et culpæ: si autem homo posset habere frequenter tale remedium, et quidem adeo facile, ac præbens plenam remissionem utriusque, inde potius oriretur magnum incentivum delinquendi. Secus est in sacramento penitentiae, utpote quod non recipitur sine magna pœna solvenda pro peccato, simulque ratione necessariæ omnium peccatorum mortalium confessionis, non modicam habet annexam difficultatem. Tertio sacramentum baptismi est principium, et janua, per quam intratur in legem christianam, et adscribitur quis familiæ Christi, fitque membrum ejus, et Ecclesiæ militantis: ac proinde rationabiliter ordinatum fuit a Christo, quod veluti principium, ac janua vitæ christianæ, iterari non possit. Secus est in sacramento penitentiae, utpote quo jam ingressi Ecclesiam, duntaxat reparantur, et Christo capiti post lapsum ex fragilitate humana quandoque sæpius accidentem, denuo reconciliantur. Scotus in 4, dist. 6, q. 7, § *Deo ergo*, et alii.

149. *Triplex status hominum in ecclesia, virginum, continentium et conjugatorum.*— « Non solum autem virgines, et continentes, verum etiam conjugati, per fidem rectam, et operationem placentes Deo ad æternam merentur

beatitudinem pervenire. » Triplex siquidem est status hominum in Ecclesia Christi, nempe virginum, continentium, seu viduarum, et conjugatorum: et in quolibet eorum rite custodito, declinando videlicet a malo, et faciendo bonum, salus potest æterna promereri.

150. *Status tamen virginalis antecellit cæteris, eique attribuitur fructus sanctissimus.*— Certum nihilo minus est, statum virginalem longe cæteris antecellere, prout ostendit sanctus Paulus 1. *Corinth.* vii, 40. estque concursus doctrinæ SS. Patrum, ac novissime definitum in concilio Tridentino, Sess. 24. can. 10. illis verbis. « Si quis dixerit, statum conjugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus; et non esse melius ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quam jungi matrimonio, anathema sit. » Hinc sanctus Hieronymus lib. I. *contra Jovinianum*, et sanctus Augustinus lib. I. de *S. Virginitate*, cap. XLIV et XLV. ac sanctus Cyprianus de *Habitu virg.* exponentes parabolam illam Matth. cap. XIII, 31 et seqq. propositam de semine in terram bonam cadente, et diversimode fructificante: fructum centesimum attribuunt virginibus, sexagesimum viduis, et tricesimum honestis piisque conjugibus.

§ VIII.

DE OBLIGATIONE EMITTENDI PROFESSIONEM FIDEI.

151. *Assensus fidei, ejusque confessio et professio differunt. De quâ professione fidei hic agatur?*— Præmittendum breviter est quod assensus, sive actus Fidei corde fiat, confessio autem fidei præstetur ore, juxta illud Apostoli, *Rom.* cap. x, 10. *Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Sicut autem exterior confessio Fidei fit verbis, ita ejus confessio fit factis, sive rebus externis, v. g. vestibus, in signum ejus assumptis. Nobis impræsentiarum præcipue sermo est de solemnibus illa professione fidei, quæ sub certa verborum formula ex præscripto sacrorum canonum, et constitutionum apostolicarum, a certis personis præstanda est: nam qua ratione, quibusque temporibus omnes fideles jure divino obligentur ad elicendum actum internum fidei divinæ, imo et ad externam ejusdem confessionem, fusius examinant theologo: atque egometipse declaravi Tract. IV. *Theologiæ morales*, Distinct. II, quæst. 3. et 4. Quantum igitur ad propositum nostrum.

152. *Jure Ecclesiastico obligantur ad emittendam fidei professionem baptizandi.*— Quæritur I. Quinam Jure Ecclesiastico obligentur ad emittendam fidei professionem? Resp. Ad publicam fidei professionem faciendam jure ecclesiastico tenentur plures; atque imprimis baptizandi, arg. can. *Prima igitur.* 73., de *Consec.*, dist. 4. Quod si illi credere, aut loqui non valeant, ut parvuli, amentes, vel muti, eorum vice alius profiteatur, nempe patrinus can. *Parvula* alio., de *Consec.*, ead. dist. 4. Fitque talis professio fidei per congruentes responsiones a baptizando, vel ejus nomine a patrinio. factas ad interrogationes baptizantis, prout habetur cit. can. *Prima igitur*, de *Consecr.* dist. 4. ac in Rituali Romano Pauli V,

153. *Ac hæretici ad unitatem Ecclesiæ redeuntes.*— Deinde hæretici, qui ad veritatem fidei catholicæ, et unitatem sanctæ matris Ecclesiæ sponte redire voluerint, tenentur prius arbitrio episcopi publice suam hæresim abjurare, c. *Ad abolendam.* 9. de *Hæretic.* Idque rectissime fit emittendo professionem fidei catholicæ juxta formam de facto in Ecclesia usitatam, et a Pio IV. in Bulla, *Injunctum Nobis*, (et habetur tum in Ritualibus diœcesanis novis, tum tom. II. *Bullarum Romanarum*, constit. 89. dicti pontificis) præscriptam, ut una eademque unius fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur. Quinimo antiquitus ab hæresi redeuntes ad Ecclesiam catholicam, atque apostolicam, tenebantur professionem fidei etiam per scriptum, atque oblatum libellum exhibere, can. *Si qui voluerint*, et can. *Maximum*, et seqq. 1. q. 7.

154. *Et sacris ordinibus initiandi.*— Tertio, professio fidei catholicæ, simul et specialis promissio de eadem usque in finem sincera cordis devotione, ac constantissime retinenda debet emitti ab illis, qui sacris ordinibus sunt initiandi, ut can. *Quamquam*, dist. 23.

155. *Et cur non superfluat specialis promissio de fide usque in finem constanter retinenda.*— Neque superfluit dicta specialis promissio, ex eo, quod aliunde jam sive de jure divino, teneantur ordinandi ad constantem, sinceramque fidei catholicæ custodiam, et confessionem. Nam, ut recte notatur cit. can. *Quamquam*, plus solet timeri, quod singulariter pollicetur, quam quod generali sensione concluditur. Accedit, quod formula professionis Fidei, præsertim, nunc usitata in Ecclesia, circa finem contineat superadditam religionem juramenti, ut liquet ex illis

verbis: « Ego idem N. spondeo, voveo, jurat sic me Deus adjuvet, et hæc sancta Dei Evangelia. »

156. *Rursus professionem fidei facere tenentur promoti ad episcopatum.*— Quarto professionem fidei catholicæ tenentur facere promoti ad episcopatum, can. *Qui episcopus.* dist. 23. juncto can. *Optatum*, dist. 100. Et amplius habetur in concilio Tridentino, sess. 24. cap. 1. de *Reformat.* atque in constit. 6. Gregorii XIV, quæ incipit, *Onus apostolicæ*, edita 1591. idib. maii. Forma autem hujus professionis fidei, ac juramenti traditur in Pontificali Romano, jussu Clementis VIII. edito.

157. *Ac promoti ad canonicatus, vel dignitates cathedralium Ecclesiarum, vel ad quæcumque beneficia curam animarum habentia. Refertur circa hoc decretum concilii Tridentini: Ibid.*— Quinto eandem fidei orthodoxæ professionem tenentur publice emittere, atque in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondere ac jurare, promoti ad canonicatus, et dignitates cathedralium ecclesiarum, vel ad quæcumque beneficia ecclesiastica curam animarum habentia: idque ex nova dispositione concilii Tridentini cit. sess. 24. cap. 12. de *Reform.* Circa quam, cum nonnullæ speciales occurrant difficultates in progressu examinandæ, operæ pretium erit, verba ejusdem concilii huc adducere, et sunt sequentia: « Provisi etiam de beneficiis quibuscumque curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses in manibus ipsius episcopi, vel eo impedito, coram generali ejus vicario, seu officiali orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, et in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac jurent. Provisi autem de canonicatibus, et dignitatibus, in Ecclesiis cathedralibus, non solum coram episcopo, seu ejus officiali, sed etiam in capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes provisi, ut supra, fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur. » Hactenus concilium.

158. *Etiam si professionem fidei in adeptione alterius beneficii jam emisissent.*— Et hoc ampliatur ad eos, qui in adeptione alterius beneficii professionem fidei jam antea emisissent: nam si postmodum de alio beneficio curato, vel canonicatu, aut dignitate in ecclesia cathedrali provisi fuerint, tenentur eam rursus facere. Et ita declarasse sacram congregationem, refert Nicol. Garcias part.